

ב"ה

לקוטי שיחות

וישב

TRANSLATIONS / BIURIM

פתח דבר

We are pleased to present the weekly *Sicha* chosen for this week's *Halikut*, complete with translations and *biurim*.

May Hashem help that our learning of the Rebbe's Torah will hasten Moshiach's coming when we will hear Torah chadosho from the Rebbe, *B'karov Mamash*.

הליקוט, ה'תש"פ

©Vaad Talmidei Hatmimim Haolami
770 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213
Email: Halikut@VaadHatmimim.org

Halikut is honored to present *Sichos* of the Rebbe, courtesy of Kehot Publication Society. Kehot is the official publisher of the Chabad-Lubavitch movement.

These texts are copyright © by Kehot Publication Society and are available at:
Kehot.com

וישב* ב

„וְאֵשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מַצְלִיחָה — אָנוּ זָגַט נִיטָּה, אִזְמַשְׁמִיט דָעַם וּוְאָרָט בְּבָדוּ“.

ב. וועט דאס זיין פארשטיינדייך לויטן ביואר הצעי אופן פסוק „וַיְהִי ה' אַתְּ יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחָה — אָזֶן הַצְלִיחָה הוּא עֲנֵנִין מָזֵל כְּמוֹ שָׁקוּרִין אִישׁ מַזְלִיחָה בָּרָ מָזֵל, גְּלִיק בְּלָעֵץ“.

„מָזֵל“ אִיז נִיט אָזֶק וּוְאָס דָעַר מענטש דערגריכט דורך זיין גִּיעָה, נִאָר דאס אִיז אָמְתָּה מַלְמָעָלה⁶ — „וַיְהִי ה' אַתְּ יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחָה“, ייט וּוְאָס דערפֿאָר דָּרִיכַת זִיד אָוִיס דָעַר עֲנֵנִין הַצְלִיחָה, וּוְאָס אָמְעַטְשָׁ קָעָן מִטְּ זִינָעָן כְּחָות נִיט אָוִיפְּטָאן.

אָבָּעָר אָוִיך אִיז דָעַר „הַצְלִיחָה“ זִינָעָן פָּאָרָאָן צְוּוִי אָוְפָּנִים:

אִין אָוְפָּן אִיז, אָז דִי הַצְלִיחָה וּוְעָרְטָן אָנְגָּעָזָעָן אִין אָנוּ דורך דִי מַעֲשָׂה יְדִי הָאָדָם. דאס הַיִּסְטָן: דִי הַצְלִיחָה עַצְמָה אִיז נִיט בְּגַדְרָ אָז אַנְבָּרָא זָאָל עַס קָעָנָעָן אָוִיפְּטָאן, אָנוּ דָעַרְפּוּן וּוְאָס דָעַר מַעֲנַטְשָׁת אִיז תְּמִיד מַצְלִיחָה, אָדָעָר אָז דִי הַצְלִיחָה

א. אִין דָעַר הַיִּנְטִיקָעָר סְדָרָה וּוְעָרְטָן דָעַרְצִילְטִי וּוְעָגָן דָעַם זָמָן וּוְאָס יוֹסֵף אִיז גָּעוּזָן בְּמִצְבָּה פָּוּן הַיְּפָרְחָה חִירּוֹת אִין מַצְרִים — וּוְעָלְכָעָר אִיז באַשְׁטָאנָעָן פָּוּן צְוּוִי שְׁלָבִים (זה לְמַתָּה מַזָּה): פָּרִיעָר אִיז עָרְגָּעוּזָן אוּ עָבָד בְּבֵית פּוֹטִיפְּרָ, אָנוּ דָעַרְנָאָר — דָוָרָךְ דָעַם בְּלָבָל פָּוּן אַשְׁתָּ פּוֹטִיפְּרָ — האַט מְעַן אִים אַרְיִינְגְּזָעָצָט אִין „בֵּית הַסְּהָר“:

אָנוּ אִין בִּידְעָן מַצְבִּים אִיז דָעַר אַוְיבָּרְשָׁטָעָר גָּעוּזָן מִיטְּ יוֹסְפָּן אָנוּ עָרְטָה שְׁטָאָרָק מַצְלִיחָה גָּעוּזָן, וְעַד כָּדי כֵּד, אִיז אַיְן עַרְשָׁתוֹ פָּאָל הָאָט אִים פָּוּן טִיפְּרָ מְמָנָה גָּעוּזָן „עַל בֵּיתוֹ וְכָל יְשָׁלוּ נָתָן בְּיַדְוֹ . . . וְיַעֲזֹב כָּל אֲשֶׁר לוּ בְּיַד יוֹסֵף וְלֹא יַדַּע אֲתָה מָאוֹמָה גּוּיָה⁷, אָנוּ דָעַר נִאָר, אִין צְוּוִיטָן פָּאָל, האַט דָעַר שָׁר בֵּית הַסְּהָר אִים מְמָנָה גָּעוּזָן אוּפָּחָ „כָּל הַאֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסְּהָר . . . (בֵּין אָז) אִין שָׁר בֵּית הַסְּהָר רֹואָה אֶת כָּל מָאוֹמָה בְּיַד אֲשֶׁר ה' אֲתָה גּוּי⁸.“

גָּעֲפִינְט מְעַן אָבָּעָר, אָז אִין דָעַם אָוְפָּן וְוי דִי תּוֹרָה בְּרַעֲנָגָט אַרְוִיסָּה הַצְלָחָה שְׁלִי יוֹסֵף בֵּית הַסְּהָר, אִיז דָא אַשְׁנִינוּ בּוֹלָט לְגַבְיוֹ דָעַם אָוְפָּן וְוי סִיעֻוָרָט אַוְיסְגָּעָ — דָרִיכַת זִין הַצְלִיחָה בְּבֵית פּוֹטִיפְּרָ: בְּנוֹגָע צְוּ הַצְלָחָת יוֹסֵף בְּבֵית פּוֹטִיפְּרָ אִיז דָעַר לשׁוֹן הַפּוֹסָקָה⁹, וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מַצְלִיחָה בֵּית הַסְּהָר זָגַט וְאָגַט דִי תּוֹרָה דָעַם לשׁוֹן¹⁰

6) ולהעיר מזוהר פרשנתנו (קפט, א): בידיך דאַפְּיַידָּט מא דהוה בְּיַדְךָ כִּי, וַיָּרָא צִדְהָה לְדָרְךָ כָּא (פסוק ג').

7) אהית פרשנתנו רעה, אַיְבָּ (שם כרך ז תחתט, ב). וַיָּרָא לְעַל ע' 102 ואילך.

8) ראה מושך כה, א (זוהר פרשנתנו קפא, ר' ע'יא — הובא באホיה שם): לא בוכותא כוּ אלָא בְּמַול

תְּלִיא מִילְתָּה (וראה ס' הַשְׁרָשִׁים להַרְדִּיק ע' צְלִיחָה

שָׁאוֹן הַצְלִיחָה תְּלִוי בַּיָּד הָאָדָם). — וְכָל שְׁוֹן הַקְּבָלה

וְהַסִּידּוֹת — מָזֵל הוּא הַכְּתָד (שְׁלָמָעָלה

מַהְשְׁלָשְׁלָשָׁות) — אָוְהִית שָׁם.

9) לט, ב. וְעַדְיוֹ שָׁם, ג. שָׁם, כג.

10) לט, א וְאִילְד.

2) שם, ד-ז.

3) שם, כב-כבג.

4) שם, ג.

5) שם, כג.

ונמהאי טעמא אין דער פסוק מdeg'יש
„וכך אשר הוא עושה גו“ — וויל דער
(עיקר) באווויו פאר “אדוניו” איז יוסף איז
איז “איש מצליח” איז דערפונג וואס ער
האט הצלחה איזן „כל אשר הוא עושה“
ער איז שטענדיק מצליח איז אלעם
וואס ער טוט, וואס דאס איבערציגט
יעדען איז ער איז א “בר מול”, איז “איש
מצליח”].

אבער אין צווייטן פאל, בבית הסהר,
איז בי יוסף צוגעkomען דער העכער
רער אופן איז הצלחה — “ואהשר הוא
עשה זו מצליח”: וואס יוסף האט נאר
עפעס געטאו האט מען גלייך איז דעם
געזונ איז “יד זו עשתה אתה”: דאס איז
ניט איז וואס יוסף איז בכחו צו איריפט
טאון, נאר דאס קען קומען נאר פון דעם
איבערשטן אלילין — ובמילא זעט מען
ניט דערין “ידו” (ועשייתו) של יוסף,
נאר בלויו — “ה, מצליח”.

אוון דערפאר איז דא ניט נוגע דער
דיוק „וכך אשר הוא עושה“ — וויל
עיקר ההדגשה איז דא אויף דער איכוח
ההצלחה, ועלכע איז ניט בגדר אנושי
(איש), נאר “ה, מצליח”].

ד. סיבת החילוק צוישן די צוויי
אופני הצלחה בי יוסףן איז פארבונדו
מייטן חילוק במצו של יוסף — איז
ערשטן פאל איז ער געוווען (נאר) איז
עבד בבית פוטיפר (שר), איז צויטין
פאלא איז ער געוווען איז אסיר בבית
האסורים.

די הסברה איז דעם:

די “כלי” אויף הצלחה אלקית (שלמען
לה מהטבע) איז כמפורש בקרוא “וואל
זה אביט אל עני ונכח רוח”, ביטולין.

(13) ישער טו, ב.

(14) ראה גם לעיל ע' 104.

אי אין יעדער זאך וואס ער טוט
(וכיוויב) זעט מען קלאר, איז ער איז א
“בר מול”¹⁰ — איז דאס איז ניט קיין צו
פעליגע זאך איז הצלחה נאר דערפאר
וואס הוּי מצליח, דער איבערשטער
האט אים געגעבן א מזל מצליח, איז דער
געגעבן א הצלחה (אלקיתו) איז מעשה
ידיין.

עם איז אבער פאראון נאר א
העכערער אופן איז הצלחה — איז די
הצלחה איז לגמר איבערנאמירלעך, ניט
בגדר אנושי, באופן איז מיקען די הצלחה
איבערהויפט ניט מיחס זיין צו איז
אויפטו פון בני אדם, נאר מיעט תיכף
ומיד איז נאר יד הז עשתה זאת, דאס איז
איןגעאנץ איז עשיי פון יד הז.

ג. און דאס איז דער חילוק צוישן
די צוויי אופני הצלחה בי יוסף¹¹:
אי דעם ערשטן פאל, בבית פוטיפר,
אי די הדשה “ויהי ה’ את יוסף ויהי
איש מצליח” — די הצלחה האט א יהס
צו יוסף, ער איז איז “איש מצליח”; און
דרפאר איז די תורה מדיק “וכל אשר
הוא עשה ה’ מצליח ביזו” — די
הצלחה (אלקית) איז ארינגעגעבן גע-
ווארן איז זיין “יד” (ועשי).

(10) עיד נס המלבש בטבע, שנראה בחוש של
הסבירתו היו רק עלעלת מהטבעי (תויא מגיא צג,
סעג ואילך, ק. א.).

(11) כמורזל אשר לישראל (בפרט לאחר מיאת)
אי מזל (שבת קנו, סעיא). ושם “מנינו... אמר
אברהם... איל צא מאיצטגנוניות שילך — שהרי הוי
לפני מית — שאיז מל לישראל” — נשנעו דינם
בישראל. וידוע השקיט בוה ואוכימ).

(12) בהבא ל�מן — להעיר משער תשובה היא
(ס. סעיא ואילך) עיד שני אופני שעירות, “וועשר
מושליח הבא עיי עשי, ג. וועשר בעצם” (שם, שאצל
יוסף הר בעשר העשור ששי מעשה, ע.ש).

ובכל עניינו ניט קיון מהלך, עאכ' ניט קיון הولد מחייב אל חיל וכוי.¹⁸ [ומהאי טעמא, אפלו ווען מאין האט די מלאכה קיון יחס ניט מיט האט האט דער פועל פון דער מלאכה.] — בי און עבד איז דער פירוש און ווייט באלאד ער איז רכשו של האדון, איז אויך זיין ייד" (וואשי) נקנה צום אדון — סאיין אבער דא א ייד" (— חלק גופו העבד): משא"כ און אסיר, וואס כל עשיו-תו זינגען נאר וואס מאין אים מכרייח צו טאן, איז עס מעיקרא ניט זיין עשי.¹⁹ ועד' ווי אחרוניהם²⁰ זינגען מבאר דעם ענין פון "אונס רחמנא פטררי", איז דאס איז דערפאר וואס ווייבאלד ער האט עס געתאן אינגאנצן ניט ברצונו, נאר גע-צוואונגענערהייט, איז עס כאילו ווי ער ואלאט די מעשה ניט געטאן, סאיין ניט זיין עשי נאר "כאילו געשה מאליו".

ה. ועוד"ז איז דער חילוק בגיןו צו יוספ' :

זיעענדיק בבית פוטיפר, איז יוסף (ווי ער איז "הורד מצרים") געווען און עבד לפוטיפר — האט דאס בהתחם לזה כי אם ארויסגערוף איז אויך זיין עבודת האזול זיין בבחינת עבד (עבד ה'), כל

וואס וויניקער דער מענטש פילט זיין ישות און מציאות, אלץ מער איז "ה' אתו" (בגלי) — אין זינגע מעשים זעט זיך או אלץ מער כחו של הקבר'ה.

און איז דעם באשטייט דער חילוק צווישן דעם מצב פון און עבד (ובפרט בבית פוטיפר — שר, ושר גודול מסתמן שרי מצרים) און דעם מצב פון און אסיר (בבית האסורים):

או עבד, אע"פ איז "מה שקנה עבד קנה רבבו"²¹, או ער איז פאר זיך ניט קיון מציאות — מינית עס אבער ניט איז סאיין בכל ניטה קיון מציאות: עס איז בפירוש פאראו א מציאות וואס טוט אוייך (ואפלו גודלות) — דאס איז דאר די מתרה פון איז עבד, צו ארבעטען און אויף טאן²² —

נאר אויך ווי ער איז נקנה לרבו, איז דערבער זיין גאנצע ארבעטען און אויף טו (אלס עבד) ניט א זיך וואס בא-לאנגט צו אים, נאר לרבו:

משא"כ איז "אסיר" איז עניינו — (ניט צו טאן און אויפטאן, נאר) להיפך — ער איז ("אסור") געבונדן, פארצאמט און מושל פון א מגעלעכקייט צו ארבעטען און טאן עפעס אפלו צו וואס ער איז מסוגל און מוכשר²³; ער איז בכל זמנו

(18) להעיר מחילוק דיני עבד סתם ועבד קבוע (גיטין כא. א. עט. א. ועוד).

(19) בהמשך תרשcy שם, שהו עניינו של עבד פשוט, שהעבדות שלו היא מצד ההכרח והכחפי, מצד קבלת על האדון ולכון איזו מציאות לעצמו כלל (וראה שם סי' שכה ואילך, שהטענו שלו הוא תעונג האדון ממש, ועובדתו נקראת עיש האדון עצמו, ע"ש).

(20) אבל בפרטויות יותר יש חילוק בין עבד פשוט שענינו — לעבד את האדון, ואסיר שענינו להיפוך — שהוא אסיר ואניו מציאות כלל.

(21) ראה בית האוצר מע' א כלל כד. ועוד.

(22) פסחים פח. ב. ליידושין כא. ב. וראה רשביה סידושין שם, שמילכחה נקנה לרבו.

(23) שהו גם אצל עבד פשות (עיז דה' ומקנה רב ומאמרים שלחאי בהלשון תרשcy), וראה לממן העורה 19.

(24) וכמذוכר במאפ' (שיחות פורמים ושיפ' צו תשליין). שיפ' נשא ושיפ' קרכ'ת חממי) אשר ייל שמתעט זה לא מצינו בעונש התורה העונש דישיבה במאסר — כי מכיוון שאדם לעמל יולד, לא יתרכו שהתורה תענש אדם (ליישב במאסר), למנעו שלא יוכל למלאות תפקידו, להיות עמל בעולם. ע"ש.

אוו אעפ' אוו אויך די הצלחה אוין פארボונדן מיט "ידו" (ועשייתו) של יוסף — ווי דער פסוק אוין מדגיש "ואה עושה ה' מצילה" [וזע"ז אוין מען מדגיש או עס אוין פאראון "ידו"] — "אין שר בית הסהר רואה את כל מאומה בידך" — וויבאלד אבער או יוסף אוין געתטאנען אוין א פולשטענדיקן ביטול צום אוין בערטשטיין, וואס לאזט ניט איבער קיין ארט כל צו מרגיש זיין די אייגענען מציאות (בדוגמא ווי או אסיר בבית האסורים) — **האט אויך זיין "יד" (ועשי')**

אנגאנצן ניט תופס מקום געוווען:
אוון דעריבער אויך די הצלחה אלקית אוין זיין עשי' ניט געוווען מצומצם אוון מוגבל לוייט די גדרים פון "יד" הנברא, נאר — או עניין אלקי שלמעלה מהטהבע למגררי, ביז או עס הערט זיך אינגןץן ניט דער "יד" וועשי' של יוסף, נאר בלוייז דער — **"ה' מצילה".**

ו. עפ' האמור יש לישב נאר א תמיין אין פירשי' בהמשך הכתובים הניל':
אוין דעם פסוק "וירא אדוניו (פור' טיפר) כי ה' אטו וכל אשר הוא עשה ה' מצילה בידו" אוין רשי' מפרש: "כי ה'
אוון — שם שמים שגור בפיו".

פארוואס דארף רשי' בכל זיך אפה' שטעלן אויף דעם? אוון נאכמער — בא' ווארענען אויך וווערטער "ה' אהו" מינגען (ניט פשוטו כמשמען, אויך דער אויבערשטער אוין מיט אים, נאר או) "שם שמים שגור בפיו"?²⁶

שבקש סבה', כי יוסף מעד מעלה לא ה' זיך לבקש סיבה. ועפ' המבואר בפנים יש לומר ששייך להען של ישיבתו בבנית האסורים. וראה לעיל הערכה.¹²

(26) וברבינו שם כתוב על פרשאי זה "ויאנו נראה".

מציאותו אויך די מציאות האדון. אוון דאס אויך דער טעם (פנימי) פארוואס הצלחתו של יוסף אויך ערשות געקומען ליד גילוי מהמשיחי ואילך בפרשתנו²², ווילל מצד אט דעם ביטול צום אויבערשטן וואס זיין עבדות האט אויך אים א羅יסגע-בראכט — אויך²³ "ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצילה . . . ה' אותו וכל אשר הוא עשה ה' מצילה בידו".

אבער היהת אויך דעם אופן אויך די לאחררי הביטול נאר אלץ דא די מציאות פון "יד" העבד — דערפאר אויך אויך די הצלחה אלקית (נאר) אוון אופן פון "ה' מצילה בידך" (כnil), די הצלחה אלקית אויך אングעטאן אוין (ובAMIL אפגע-מאסטן לויט) זיין "יד" וועשי²⁴:

בשעת אבער מיהאט יוספין איינגע-זעט בבית האסורים, וואס דאס האט כי אים מגלה געוווען²⁵ א ביטול מוחלת צום אויבערשטן, ער אויך בי זיך גע-ווארן כאין ואפס ממש — דעריבער אויך אויך די הצלחה אלקית געקומען אוין אוון פון "ואשר הוא עשה ה' מצילה" — א הצלחה והאס אויך ניט בגדר "איש", נאר מען זעט מעיקרא או עס אויך דורכ-אויס ייך ה' (כnil).²⁶

(21) דלאכורה קודם שהורד — ה' ציל הוי אוו ביתר שאת כו'.

(22) להעיר מהמשר תרשץ ע' שפדי.

(23) ובפרט עפמיש' בהמשך תרשץ שם (ע' שי'. שיב. שכט) שיוסף בבית אדוניו (פורטיפר) ה' בבחוי' עבד נאמן (ולהעיר מהלשון שם (ע' שכט) "אצל פוטיפר וכוכ אחיך בשהי' מלך מצרים" — ומדלג על הצלחתו בבית סחרר).

(24) להעיר מכתב כי' מוקה אדמור (לקידח' זיך תרי, ב ואילך. אגרות קודש של' חז' ע' פד) איזות גודל חועלת הרוחנית' הבהא ע' מסטר. עש'.

(25) ויש לקשר זה עם דבריו הבהיר (סוף פרשנתנו. נת' בדיה ולא זכר תרעין, תפרא). ובכך. וראה לקיש חכץ ע' 99 ואילך) שיוסף נגעש "לפי

זו הו', צום אויבערשטן, און דער ציטט
וואס פוטיפר (ווי אלע מצריים) איז גע-
ווען איז עופט בעבודה זרה³¹ אונז האט ניט
געוואסט וועגן דער מציאות פון אווי-
בערטשן³²?!

דעריבער מוז רשי' מפרש זיין —
שם שמיים שגור בפיו": יוסף האט
שטענדיק כי יעדער אז און געשע-
עניש דערמאנט דעם אויבערשטן אלס
דער מנהיג העולם³³ [ועוד] ווי מהאט
געלערנט פריער או יעקב האט געזאגט
יצחק³⁴ "הקרה ה' אלקיך לפני", און ווי
ריש³⁵ איז דערויף מפרש איז יצחק האט
אויף דעם געזאגט "איין דרכ' עשו
להיות" ש"ש שגור בפיו"], דערפאָר האט
פוטיפר געוואָסט איז די הצלחה פון
יוסף נעט זיך דערפון וואָס "ה' אַתָּה"
(ווי) ער האט בסדר געהרט מפי
יוסוף³⁶.

משאָכ איז דעם פסוק "ויהי ה' אַתָּה"
יוסף ווייה איש מצלייח', ועדיז איז פסוק
איין שר בית הסהר רואה גו' באשר
(בשביל ש' ה' אַתָּה) — וואָס רעדט זיך
ניט איז פוטיפר (אַדער ער שר בית
הסהר) האט געזען "כִּי ה' אַתָּה", נאר)
וועגן דער עצם זיך אליאן, איז די סיבה

איון נאכמער: איין דעם פסוק שלפנ'ז'
"ויהי ה' את יוסף ווייה איש מצלייח'"²⁷,
איין רשי' גאנט מפרש, היינו או ער
לערנט די ווערטער כפושטו (אונז ניט
שם שמיים שגור בפיו")²⁸; ועדיז איז
ווײַיטערדייקן פסוק: "איין שר בית הסהר
רואה את כל מאומה בידו באשר ה' אַתָּה
גו'", איין רשי' מפרש "באשר ה' אַתָּה —
בשביל ש' ה' אַתָּה", וואָס דערפון איז מוכן
או איזך דאַ לערנט רשי' או "ה' אַתָּה"
מיינט כפושטו, איז דער אויבערשטער
איין מיט אים²⁹ און דערפאָר האט ער
הצלחה

— פון וואָגונט נעט פסוק "וירא אַדְוֹנוֹ גו'" איז
פירושו (בפושטו של מקרא) "שם שמיים
שגור בפיו"?

איין דער ביאור איין דעם:

דאַ שטייט "וירא אַדְוֹנוֹ כי ה' אַתָּה",
או פוטיפר האט געזען איז "ה' אַתָּה".
שטעטלט זיך די שאלת³⁰: נניח איז ער האט
געזען די אַיבָּעָרָנָאָטְרָלָעָכְעָ הצלחה פון
יוסף — פון וואָגונט האט אַבְּעָרָר פוטיפר
פר געוואָסט צו מיחס זיין די הצלחה

(27) וכן קשה ממשין לעיל (תולדות כו, כח)
באכימלך (והובא ברמבץ' וגיא פרשנוי כאן). "ראו
ראינו כי ה' העבר" — ולא פרשא' שם שם שמיים
שגור בפיו". וראה לקמן הערכה.

36. (28) וציע בתה הגויא (ועדי' בצדיה לדרך ועוד).

וראה מושב זקנים וריעוב) כאן "דאַין לומר ממשמעו
... כי ה' מצלייח על ידי הקביה דזה כתיב לאחריו
... וכל אשר הוא עושה היא מצלייח בידיו — שהרי גם
בפסוק שלפנ'ז' וכן גבי בית הסהר ישנו כפל זה.

(29) כי באם הפירוש דה' אַתָּה הاء, שיש שגור
בפיו (וירושי טומך על פירושו לפני) — לאכורה
לא מתאים (כיב) לומר, "איין שר בית הסהר רואה גו'
באשר (בשביל ש' ה' אַתָּה) (יש שגור בפיו).

(30) ראה גם באර מים חיים (לאו' מהריל)
דבוך טוב ובואר יצחך כאן (וברבאים מקשר פרשי זה
עם דבריו המדרש עיש') — אבל לבאורה איננו שיר
לפושטו של רשי' כלל).

(31) ראה רשי' בא (יב, א) "מלאה גילולים".

(32) וכדברי פרעה (שמות ה, ב) לא ידעתי את
הו', וכואנו הרוי ה' לפון שיטוף אמר לפרעה (מקץ
מא, טז), אלקטים יענה את שלום פרעה".

(33) ראה במדבץ פיד, ג' קרוב לסופו.

(34) תולדות כו, ב.

(35) שם, כא.

(36) משאָכ באכימלך שכבר נגלה אללו אלקטים
בחלום הלילה בקשר לאברהם (ירא, ב, ו) ואפשר
לפרש בפרשנות ראה (אברהם — רשי') ראיינו כי
הרי ה' עמו', וגם ביצחק (ראיינו — בר. רשי') —
הרי דוקא אצלו היהיטה הצלחה נשית דגומצע גו'
מאה שעירס" אָף, שאהארך קשה והשנה קשייה
(תולדות כו, יב ובספרשי').

או אין יעדער עשי' שלו אוין געועען מודגש זיין שטענדיקע פארבונדנקייט מיט גיטלעכקייט:

משא"כ אין דעם העכערן אופן אוין הצלחה — «ואשר הוא עושה ה' מצלייח» — אוין ניט נוגע די הדשה פון "שם שמיים שגור בפיו". וויל דער ביטול פון "שם שמיים שגור בפיו" אוין ע"ז ווי דער ביטול פון און עבד (וואס ידו כיד רבו) — ס"אייז דא "פיו", נאר עניינו פון "פיו" אוין וואס דורך פיו וווערט נתגלה "שם שמיים" (שם שמיים שגור בפיו). אבער דער אויפטן פון דער הצלחה (בכית האטורום) אוין דעם וואס עס הערט זיך כלל ניט און מציאותו (כולל — ניט "פיו") של יוסף, נאר ס"אייז כל כולו אוין עניינו פון "ה' מצלייח".

ה. דער חג הגאולה פון דעם אלטנו רבין, בעל התנא והשו"ע, אוין חיל ברוב השנים אוין דער וואך פון פ' וישב.

— געפינט מען, אוין אויר ביי זיין גאולה אוין די הצלחה געועען אוין די ביידע אופנים, ע"ז ווי ס"אייז געועען ביי יוסף הצדיק — סי' "איש מצלייח" אוין סי' "ואשר הוא עושה ה' מצלייח":

חסדים דערציזלן⁽³⁸⁾, או בשעת דער אלטער רבבי אוין געועסן אוין מסאר, זינגען די שרי המלווה וועלכע האבו אים חוקר ודורך געועען (אוון אויר דער מלך אליין) געועען בהתפעלות גדולה פון גודל חכמתו אוון זיין האבן איינ' געועען או ער אוין און "איש אלקרי" (א בעל רוח"ק וכו') — וואס דאס אוין בדגם איזום ערשותן אופן אוין הצלחת יוסף, "ויהי איש מצלייח" (מצד דעם וואס ער אוין אוין איש קדוש — "שם שמיים שגור בפיו").

(38) בית רבבי ח"א פטיז. ס' תולדות אדדה"ז (קה"ה)
תשליז. ועוד) ע' ר' (בחוזאת תשמץ — ח"ג ע' 675
ואלר.

פון יוסף הצלחה אוין "כי ה' איתו", אוין דא ניטא קיון יסוד ענדערן דעם פשט ולפרש און "שם שמיים שגור בפיו".

ז. עס בליבט אבער די שאלה אויפין פסקוק עצמו:

ויבאלד אוין אויר זיענדיק אוין בית הסהר אוין ביי יוספין זיכער געועען "שם שמיים שגור בפיו", ובמילא האט אויר דער שר בית הסהר געקנט זען "כי ה' און" — פארוואס זאגט ניט דער פסוך אוין אויך דער שר בית הסהר האט געוען "שם שמיים שגור בפיו"?

ע"פ הניל אבער אוין דאס מוכן — וויל דער עניין פון "שם שמיים שגור בפיו" אוין א טעם וסיבה (נטש נאר אויך "וירא אדוניו") — ראיית פוטיפר "כי ה' און" — נאר אויך (וואס שטייט דערנאלך) "וכל אשר הוא עשה ה' מצלייח בידו":

ויבאלד יוסף אוין געועען דורכגען נומען מיט גיטלעכקייט אוין אוון פון "ש"ש שגור בפיו", או בי יעדער עשי' ומוארע האט ער דערמאנט שם שמיים דעריבער אוין ער געועען א כל צו דער הצלחה שלמעלה — "ה' מצלייח בידו".

דאס אוין אבער נאר בשיכות צו דעם ערשותן אוון פון הצלחה וואס ער האט געהאט זיענדיק בבית פוטיפר — "ויהי איש מצלייח", "ה' מצלייח בידו" — או ער אוין געועען אוון "איש מצלייח" דערפאר וואס זיין הנהגה אוין געועען בהתאמ לזה,

(37) ע"ז הפטט ייל, כי שר בית הסהר לא היי "שגור", במשמעותו של יוספה בבית הסהר (ובפרט בנדייד שהיי בדור — פרטשטו מ, ט. מקץ מא, י"ד ובפרשיין), ובפרט "שגור" (בקביעות), ולא שייד לומר שראה שם שמיים שגור בפיו; משאכ' בפוטיפר שיסוף ה' בבחינה.

דיקע מעלה פון שמן, וואס קומט פון אים דערנאנך ארוס; און ניט די פריער-דיקע מעלה, וועו ער איז געווען אַפְּרִיט ועדז' בָּנְשָׁלָה: בעת מסטרו האט דער אלטער רבִּי ניט געקענט מפִיךְ זִין די מעינות פון תורה החסידות, אַפְּילּוּ ניט ווי קוֹדֵם המאסֶר, ועאכּוֹס ניט לוֹיט העניין דְּמֻצְיאָ שְׁמָנוֹ פון נאָר דעם מאָסֶר] —

וואס דאס איז און ענין פון "קטנות" און בִּיטּוֹל³⁹, און דעריבער איז עיִזְנָשֶׂךְ געווארן די הצלחה שלמעלה באָפּוֹן אוֹ אלְעַה האָבָן געווען ווי "מאָת ה' היהת זאת":

און די הצלחה האט ער דערנאנך משיך געווען לכל מקשוּרִיוֹ והולכִּי בעקבותיו, ווי בְּקָמָה אַדְמוֹרָה האט דערציילט כמה פעמים⁴⁰, אַז צוֹלֵב דער מסירת נפש פון אלטן רבִּי הַאֲטָמָעָן: עיפְּסָקִינְט איז בְּדַד של מעלה אוֹ "בְּכָל צְנַיָּה תּוֹרָה יְרִישׁ וּמְדוֹת טּוֹבָות תְּהִי יְד (כל) מקשוּרִיוֹ והולכִּי בעקבותיו על העליונה".

(משיחות ש"פ וישב החדשין, חמ"ה)

אבלע אין דער גאָולה גופא איז גע-ווען נאָר אַהֲרֹן הַכְּבָדָר סִגְּנָה הַצְּלָחָה, ווי דער אלטער רבִּי שְׂרִיבֶּט בְּמַכְתְּבוֹ הַיְּדָעָה⁴¹ אַז די שְׁרִים "עַנוּ וְאָמְרוּ . . . כִּי אִם מֵאַת ה' היהת זאת הֵיאָ נְפָלָת בְּעִיר נִינְוֹן": נוֹסְף לְזָה וואָס זִין האָבָן אַנְעָרָה קענט אַז דער אלטער רבִּי איז אַז "אִישׁ אַלְקִי" — אַז זִין גאָולה געווען אַז פְּלָא נְפָלָא וואָס אַז אַינְגָּאנְצָן ניט בְּגַדְרַי הַטְּבָע, בֵּין אַז אוּיד בעניין פון די שְׁרִי הַמְּלוּכָה "הַיְּתָה זֹאת הַפְּלָא וְפְלָא" אַז וַיְיִזְרְאֵל הַאָבָן מִכְּרִין געווען "מֵאַת ה' היהת זאת": דָּא אַז ניט די הַדְּגָשָׁה אַז דאס אַז אַחֲרָה" הַצְּלָחָה פון דעם אלטן רבִּין אלְס אַז "אִישׁ אַלְקִי" (עַבְדֵּה ה') — נאָר זִין זעָעָן אַז דעם בְּגַלְוִי יְד ה' — בְּדָגְמַת "וְאַשְׁר הוּא עוֹשֶׂה ה' מְצִלְיָה".

ווארום זיינְדיַק אַז מאָסֶר (בדוגמא ווי יוסף הצדיק) האט דער אלטער רבִּי דורךעמאָכָט גָּאָר גַּרְוִיסָּע יִסְוִרִים, ובפְּשָׁטוֹת, נוֹסְף אוּיף די יִסְוִרִי הַנְּפָשָׁת ויסורי הגוף פון דעם מאָסֶר, האט ער אַז דער צִיטָּת זִיךְרָן ניט געקענט ווּסְקָעָן אַז הפְּצָת תורה החסידות ודחתורתה בכלל

— [וואָי גערעדט אַמְּאל בָּאַרְוֹכָה⁴², אַז דאס אַז דער דיק אַז דער שִׁיחָה פון דעם רבִּין (מההורש"ב) נִיעִי אַז דער מאָסֶר אַז געווען בְּדָגְמָא צַו כְּתִישָׁת הַזִּוְתָּה ("מֵה הַזִּוְתָּה הַזָּה כְּשֻׁכְתָּשִׁין אָתוֹ הַוָּא מַצְיאָ שְׁמָנוֹ"⁴³): בעת דער כְּתִישָׁת פָּאַרְמָאָגָט ניט דער זִית קִיּוֹן אַיְנָעָן פון די בִּידְעַ מְעֻלוֹת⁴⁴: ניט די שְׁפָעַטָּרָה]

(39) נדפס בְּבֵית רַבִּי שֵׁם פְּמִיחָה. ס' אָגָּרוֹת קָדָש אֲדֹהֶז סִי' לְחָה. וְשָׁגָן. וּרְאָה לְעָל ע' 186 ואַילְר.

(40) לְקִישָׁת חִיה ע' 399. חִיכ' ע' 169.

(41) ס' השיחות תורה שלום ע' 26.

(42) רָאָה מְנֻחוֹת נָגָן. ב. שְׁמַ�וֵּר פְּלִיאָן.

(43) וּרְאָה בָּאַרְוֹכָה שִׁיחָת שִׁפְּ וְיִשְׁבְּ תְּשִׁמְבָּ

(奢) עיִד הַלְּכָה כֵּן הוּא, שְׁבָעַת כְּתִישָׁת הַזִּוְתָּה מִזְקָצָה. עיִשׁ. ואַכְּמָה.
(44) עיִד מִשׁׁ בְּהִוְנָךְ קָטוֹן בְּסֶפֶו עַזְנָפְלָה בֵּין מִדרְגָּה לִמְドָרְגָּה. וּרְאָה פָּלָח הַרְמָנוֹן בְּרִאַשְׁתָּה (ע' 302) טָעַם הַבָּבָן לְפִנְפִּילָה זוֹ. וּרְאָה בָּאַרְוֹכָה בָּזָה — לְקוֹיֵשׁ חִיה ע' 397 וְאַילְר: חִיכ' ע' 168 וְאַילְר (ע"פ פִּי הַפְּנִים יְמִית וְשְׁלָחָה עַהֲיָפָּה (לב, יא) קְטָנָתָה).

(45) קְצָדְרִים וְהַעֲרוֹת לְתִנְיָא סִעְכָּב וְאַילְר. אָגָּרוֹת קָדָש אֲדֹמָוֹר מִהְוָרִיָּץ חִידָּסִעְרָסִעְדָּסִעְאַילְר (וְלַהֲיָרָה שְׁבָכָה מַהֲגָרוֹת שְׁנָמְנוֹן בְּהַעֲרָה שֶׁם, לשׁוֹן בְּרִכְתָּה אֲדֹהֶז הָוָא שִׁיצְלָחוֹן). — וּרְאָה בְּהַופְּסָה עַל בְּבִטְחַת הַהִימָּם (בֵּית רַבִּי חִיא פְּזָ) שְׁבָכֶל עַת . . . יְהִי יְד חֲסִידִים עַל הַעֲלִיּוֹנָה.

Page 4

ומהאי טעמא

In the first type of hatzlacha, the clue and proof that it isn't natural is how often one has success. A few successes can be explained away as coincidence but when it **always** happens we recognize Hashem's hand. That's why the posuk says —**וכל אשר הוא עושה** — Potiphar recognized Yosef's supernatural success because everything he did was matzliach.

און דערפאָר

When Yosef was in prison, each success was separately proof of the involvement of Hashem's hand. Therefore the posuk doesn't say "וְכֹל"— because each success was "**ה' מצלה**."

Page 5

נאָר אַזְׂוִי

When a servant does something we don't say that he didn't do it, or that it wasn't him doing it. It's indeed all the servant's doing, and yet the credit and benefit goes to his master.

Page 6

בשעת אבער

During the times when Yosef was with his brothers, the Torah doesn't tell us that "**ה' מצלה ביזו**". We only see this later, when he went down to Mitzrayim. In Potiphar's house, as a servant begashmiyus, Yosef's avodah bruchniyus was also as an eved. When he was in prison, his avodah was with even more bitul. (See he'orah 24.)

Page 7

אייז דער ביאור

Here the Rebbe first explains poshuteh pshat in Rashi. In the next se'if, the Rebbe will explain how the biur here answers another question that Rashi didn't explain.

Page 9

וואָס דאמ

Precisely because the Alter Rebbe was in such a tight and difficult situation, unable to spread chassidus and yiddishkeit, he then had much more Hatzlocha, specifically in way that everyone recognized Hashem's help.

Page 3

היוםקער-
today's
relates to
duratzuylit-

- באשטאנען-
consisted of

- אריינגעזעאצט-
imprisoned

- אויסגעדריקט-
expressed

- פארשטאנדייך-
understood

reaches -
durgricbt-

- איבערנאטירלעכער-
super-natural

- אויפטאָן-
accomplish

visible -
anguzun-

Page 4

צופעליגע-
coincidental

- איבערהויפט-
especially

- אינגעאנץ-
completely

given -
ariinguagben-

into -
shṭuveñik-

constantly -
convences -
added -
immediately -
gilik-

פארבונדן-
connected

Page 5

וויניקער-
exists

- אַשְׁטִיַּת-
work

therefore -
durribur-

- אויפטוֹ-
accomplishment

tied up -
gevonden-

limited -
paratzamt-

- מעגלעכקייט-
opportunity

- געצוואונגגענערהייט-
forcibly

- אַרְוִיסְגָּרוּפָעַן-
brought out

Page 6

clothed -
angutzan-

fitted/-
afgummashtan-

measured -
geushtanun-

stood -
pol'shṭunendik-

complete -
bloyz

only -
afshṭuln-

dwell -
dwell

Page 7

ガָרְנִית-
nothing

וּוִיטְעָרְדִּיקָן-
further

דֻּעֲרָפּוֹן-
from this

וּוְאַנְעַט-
where

געשעניש-
mentioned

Page 8

ענדערן-
being

- זַיְעַנְדִּיק-

- דּוֹרְכְּגָעָנוּמָעַן-

saturated -
פארבונדנקיט-

connection -
gefenit-

find -
durtsiiln-

realized -
aiinguzun-

Page 9

אנערקענט-
recognized

made it -
dorcgummact-

through -
faramegt-

contain -
shepeturrik

**מוקדש לחיוק ההתקשרות
לנשיאנו כ"ק אדמו"ר זי"ע**